

Viggo Kampmanns tale ved Folketingets åbning

Taler

Viggo Kampmann
Statsminister

Dato

3. oktober 1961

Sted

Christiansborg

I henhold til grundlovens § 38 påhviler det statsministeren i tingets første møde i det nye folketingsår at give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de foranstaltninger, som regeringen påtænker i den kommende tid.

Det er med dyb bekymring, regeringen konstaterer, at den storpolitiske udvikling i forholdet mellem øst og vest i den senere tid har været præget af tiltagende spænding.

Det er regeringens håb, at der ved forhandling må vise sig mulighed for en løsning af Berlinkrisen, der sikrer befolkningen i Vestberlin en demokratisk livsform i overensstemmelse med dens ønsker og frie, uhindrede forbindelsesveje med vesten. Regeringen håber, at der samtidig kan skabes et grundlag for afspænding, således at befolkningerne befries for den frygt og uro, som de seneste begivenheder har fremkaldt, og at der skabes international tillid, hvilket er den væsentligste forudsætning for fredens bevarelse og for et frugtbart mellemfolkeligt samarbejde.

Forhandlingerne om nedrustning, som man fra dansk side gennem årene har

tillagt – og fremdeles tillægges – den største betydning, har haft vanskelige vilkår. USA

og Sovjetunionen har dog den 20. september udsendt en fælleserklæring om principperne for et afrustningsprogram. De to stormagter er enige om at tilstræbe en fuldstændig og generel afrustning under effektiv kontrol samt om, at uoverensstemmelser bør søges bilagt ad fredelig vej. Regeringen håber, at der hermed er skabt grundlag for genoptagelse af konstruktive nedrustningsdrøftelser.

De genoptagne kernevåbenforsøg rummer for hele menneskeheden alvorlige perspektiver, og Danmark vil medvirke til, at stormagterne opfordres til igen at indstille disse forsøg.

Regeringen betragter Danmarks medlemskab af De Forenede Nationer som et hovedelement i vort lands udenrigspolitik og vil fortsat virke for en styrkelse af De Forenede Nationers muligheder som fredsbevarende organ.

Gennem de sidste år har De Forenede Nationer udviklet sig til en egentlig verdensorganisation omfattende hundrede af verdens stater. Dens betydning som forum for storpolitiske drøftelser er stadig vokset, og organisationen har effektivt kunnet tjene fredens sag. Til denne udvikling har generalsekretær Dag Hammarskjöld øvet sit store bidrag, og meddelelsen om hans død gjorde i

Danmark som overalt i verden det dybeste indtryk.

Generalsekretærens menneskelige egenskaber, hans afgørende bidrag til løsningen af livsvigtige internationale spørgsmål og hans store indsats for udviklingslandene og De Forenede Nationers nye medlemslande placerede ham som en af de mænd, der i vor tid har betydet mest for det internationale samarbejde.

De politiske konsekvenser for FN, som hans pludselige død medfører, lader sig endnu ikke helt overskue. FNs positive rolle ved løsningen af afgørende storpolitiske problemer har imidlertid bevist nødvendigheden af effektivitet og handlekraft hos verdensorganisationen og dens organer.

Danmarks medlemskab af NATO er ligeledes et vigtigt led i Danmarks udenrigspolitik. Regeringen tillægger sammenholdet mellem medlemmerne og samarbejdet om de politiske og forsvarsmæssige opgaver afgørende betydning.

Regeringen vil inden for NATO og overalt, hvor Danmark har medindflydelse, bestandig virke for at opnå en mindskelse af spændingen i verden.

I overensstemmelse med målsætningerne i De Forenede Nationers pagt betragter regeringen det som betydningsfuldt, at Danmark fortsat yder aktiv støtte til de internationale bestræbelser for at hæve levestandarden i de mindre

udviklede lande og dermed bidrager til at opfylde en af de væsentligste forudsætninger for fredelige og venskabelige forhold mellem alle verdens nationer. Uagtet Danmark allerede i flere år – i forhold til sin størrelse – har været blandt de betydeligste bidragsydere til FNs programmer for teknisk bistand, er regeringen af den opfattelse, at Danmark under hensyn til det umådelige behov kan og bør yde endnu mere, og vil derfor fremsætte forslag om nye forhøjelser af disse bidrag til FNs arbejde.

Danmarks indsats til gavn for udviklingslandene bør imidlertid ikke begrænses hertil. Vor almindelige velstand tillader os at afse større summer til dette arbejde, og vi har på mange områder erfaringer at viderebringe. Vi må føle os forpligtede til at stille kvalificerede personer til rådighed for udviklingslandene, når vi modtager anmodninger herom.

Selvom vor indsats først og fremmest må formidles gennem FN, mener regeringen, at visse bistandsopgaver – under fuld hensyntagen til FN-hjælpen – kan løses mere effektivt gennem direkte aftaler mellem Danmark og vedkommende udviklingsland. Den samlede bevilling til disse formål, dels direkte og dels gennem FN, vil blive foreslået forhøjet fra 13 til 21 mill. kr. for det nye finansår. Større beløb vil blive nødvendige, efterhånden som de praktiske muligheder for at anvende midlerne foreligger. Danmark har også optaget forhandlinger med Norge og Sverige om en fælles skandinavisk indsats.

Regeringen agter at fremsætte forslag til lov om oprettelse af et dansk råd for teknisk samarbejde med udviklingslandene med den opgave at samle og samordne vor ydelse af bistand til disse lande.

Regeringen vil fortsat støtte det europæiske samarbejde, der i Europarådets rådgivende forsamling har en vigtig inspirationskilde, og deltage i Europarådets arbejde på videnskabelige, kulturelle og sociale områder.

På det udenrigsøkonomiske område er den vigtigste opgave i det nye folketingsår de forhandlinger, der nu indledes med Det europæiske Fællesmarked om vilkårene for Danmarks optagelse i dette sammen med Storbritannien. Under disse forhandlinger vil regeringen tilstræbe den størst mulige hensyntagen til de særlige danske interesser.

De politiske partier i folketinget vil gennem det den 4. august 1961 nedsatte udvalg have lejlighed til at følge forløbet af disse forhandlinger, ligesom erhvervslivets og arbejdsmarkedets organisationer til stadighed vil blive holdt orienteret. Der vil ikke blive truffet beslutning om Danmarks indtræden i Det europæiske Fællesmarked, før sagen på ny har været forelagt folketinget.

Regeringen går til disse forhandlinger i bevidstheden om, at Danmarks eventuelle optagelse i Det europæiske Fællesmarked vil medføre vidtrækkende ændringer i de forudsætninger, der hidtil har bestået for Danmarks udenrigshandel og landets økonomi i det hele taget. Regeringen tillægger det stor betydning, at et overvældende flertal af tingets medlemmer den 4. august 1961 stemte for, at sådanne forhandlinger blev indledt.

Forhandlingerne om Danmarks optagelse vil blive ført under hensyntagen til de øvrige EFTA-landes interesser og med et fortsat nordisk samarbejde for øje.

Regeringen vil virke for, at de nordiske lande og de øvrige EFTA-lande kan opnå sådanne ordninger med Det europæiske økonomiske Fællesmarked, at den påbegyndte afvikling af handelsskrankerne kan fortsættes inden for de nye rammer for det europæiske økonomiske samarbejde.

Regeringen vil i øvrigt særlig ved deltagelsen i Nordisk Råd søge at bevare og styrke det nordiske samarbejde.

Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling, OECD, har netop afløst Organisationen for europæisk økonomisk Samarbejde, OEEC, der har udøvet en højt påskønnet virksomhed for medlemslandenes økonomiske fremgang. Den nye organisations virksomhed har som formål at fremme verdenshandelen og den økonomiske vækst i medlemslandene samt at yde bistand til de lande, der er under økonomisk udvikling.

Vi står i dag i en situation, hvor det mere end nogen sinde gælder om, at vor eksport udbygges og udvides. I Europa skaber markedsdannelserne større konkurrence, men også større muligheder for vor eksport. I de oversøiske lande vokser helt nye markeder frem. Bestræbelserne for at øge samhandelen med alle lande vil blive fortsat.

Med den nye lov om udenrigstjenesten er mulighederne for at yde erhvervslivet bistand til løsning af afsætningsproblemerne på eksportmarkederne særlig ved udsendelse af handelsattachéer blevet væsentligt forøget.

Protektionismen inden for skibsfart og luftfart er efter regeringens opfattelse til skade for den internationale handel og den mellemfolkelige forståelse, og regeringen, vil i samarbejde med Norge, Sverige og andre lande fortsætte sine bestræbelser for at vinde anerkendelse for liberale synspunkter.

Regeringen vil fortsætte sin aktive deltagelse i det internationale samarbejde med hensyn til atomenergiens fredelige udnyttelse, såvel inden for den internationale atomorganisation som i OECD.

Regeringen vil sikre det danske mindretal i Sydslesvig hjælp til dets folkelige og kulturelle virksomhed og udtaler sin anerkendelse af den besindige kurs, som de dansksindede sydslesvigere følger i deres arbejde.

Udbygningen af det færøske erhvervsliv fortsætter, og der har været aflagt besøg på Færøerne af repræsentanter for egnsudviklingsrådet med henblik på en udnyttelse af de muligheder, egnsudviklingsloven frembyder for Færøerne.

Der vil blive fremsat forslag om udbygning af den sociale forsorg og undervisningsvæsenet på Færøerne.

Danmarks eventuelle tilslutning til Det europæiske Fællesmarked rejser for det

færøske samfund med dets ensidige erhvervsstruktur særlig vanskelige problemer, som forudsætter et samarbejde med det færøske landsstyre og lagting.

I Grønland er arbejdet med ophjælpning af de sundhedsmæssige, sociale, kulturelle og erhvervsmæssige forhold i det forløbne år blevet fortsat efter de retningslinjer, der er indeholdt i Grønlandskommissionens betænkning.

Opbygningen af anlæg er udført inden for de rammer, der er lagt i loven om opførelse af fiskeindustri anlæg m.v. fra 1959. Et af de store anlæg, der er planlagt i denne lov, er i virksomhed, og et andet vil stå færdigt i 1962. Reje- og torskefiskeriet har udviklet sig gunstigt og ventes at sætte rekord i år.

Det private initiativ har givet sig udtryk i oprettelsen af et grønlandsk aktieselskab, der har til formål at drive fiskeri og fiskeindustri virksomhed. Samtidig er adskillige nye private forretninger blevet startet.

Regeringen er særlig opmærksom på, at den udvikling, Grønland i disse år gennemgår, gør det påkrævet, at erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesproblemerne gøres til genstand for dybtgående overvejelser. Det kan således nævnes, at der agtes oprettet et særligt uddannelsesråd.

Der kan i folketingsåret ventes fremsat forslag til love for Grønland om

lærlingeforhold, om børns retsstilling, om aktieselskaber og om mål og vægt.

Med hensyn til fiskeriforholdene ved Færøerne og Grønland finder regeringen, at et rent 12 sømils fiskeriterritorium ville være en rimelig ordning. Regeringens politik tilrettelægges i overensstemmelse hermed.

Arbejdet med de administrative bestemmelser, som er nødvendige for at føre loven om forsvarets organisation ud i livet, er fortsat. Forsvarets hovedinddeling og de grundlæggende bestemmelser for de tre værnss organisation er nu fastlagt.

Efter gennemførelsen af konstabelordningen har der været en væsentlig vækst i nyantagelsen af frivillige til forsvaret. Bestræbelserne for at øge de frivilliges antal vil blive videreført, bl.a. også for herved at skabe forudsætninger for nedsættelse af tjenestetiden. Der er i det forløbne år mellem forsvaret og de civile uddannelsesmyndigheder opnået en række aftaler, som åbner nye muligheder for at tilbyde de frivillige en civil, erhvervsbetonet uddannelse.

Loven om forsvarets organisation blev i maj i år fulgt af en ny hjemmeværnslov, og hovedparten af de administrative bestemmelser, som var forudsat at skulle følge denne lov, er i sommerens løb blevet udformet.

Den påtænkte revision af forsvarets personellov blev med tilslutning fra alle interesserede parter udsat i folketingsåret 1960-61, men det er hensigten i det

nye folketingsår at fremsætte forslag til ny personellov.

Det danske forsvar har også i det forløbne år fra USA og Canada modtaget materiel, udrustning og anden hjælp til meget betydelige beløb. Herigennem og ved den aftale, der er indgået mellem den danske og den amerikanske regering om et fællesfinansieret skibsbygningsprogram for søværnet, er der ydet Danmark værdifuld hjælp til at styrke forsvaret.

Der har gennem nogen tid været ført forhandlinger med NATOs militære myndigheder om en ændring af kommandoforholdene under nordregionen. Forhandlingerne føres videre med sigte på at opnå et resultat.

Moderniseringen af forsvaret i overensstemmelse med den nye forsvarslov vil i de kommende år medføre behov for betydelige mængder materiel og anden udrustning. Det er regeringens håb, at der hertil kan opnås fornøden bistand gennem det amerikanske våbenhjælpsprogram.

Forvaltningsnævnet har videreført rationaliseringsundersøgelserne med henblik på at opnå besparelser inden for hele forsvaret, og undersøgelserne er nu udvidet til også at omfatte hærens tekniske tjeneste og forsvarets intendanturforvaltning.

På baggrund af den internationale situation er der truffet foranstaltninger til fremme af forsvars beredskabet, fortrinsvis med sigte på om fornødent hurtigt

at kunne øge de stående styrker. Regeringen har tillige opnået finansudvalgets tilslutning til en bevilling på 75 mill. kr. til fremskyndelse af materielanskaffelser i indeværende finansår.

For det civile beredskabs vedkommende er der nu udarbejdet en vejledning til befolkningen om, hvad hver enkelt selv kan gøre for i en krigssituation at mindske risikoen for sig selv og andre, og denne vejledning vil blive udsendt i den nærmeste fremtid.

Den planlægning, der finder sted med henblik på at gøre det muligt for myndighederne at opretholde deres funktioner i en ekstraordinær situation, er fortsat. Der er udpeget civile regionsadministrationer, og på forsyningsområdet, først og fremmest for benzin og olie, vil man søge beredskabet styrket.

Regeringen har besluttet fortsat at bidrage til De Fornede [SIC] Nationers beredskabsstyrke i det mellemste østen og at stille mindre enheder til rådighed for FN-styrken i Congo.

Den økonomiske fremgangslinje er fortsat gennem det forløbne år. Produktion og beskæftigelse har således, bortset fra perioden omkring arbejdskonflikten, ligget en del højere end i fjor. Den meget lave ledighed skyldes især en stærk aktivitet i bygge- og anlægsgene i vintermånederne. Ved siden af denne reduktion af sæsonledigheden har erhvervslivet kunnet opsuge tilgangen af ny arbejdskraft. I august måned var den samlede beskæftigelse blandt de forsikrede arbejdere således ca. 15000 mand eller ca. 2 pct. højere end sidste år. På samme tid var kun knap 10000 personer eller godt 1 pct. arbejdsløse, og på mange

fagområder er der fortsat knaphed på arbejdskraft.

Svarende til stigningen i produktion og beskæftigelse har der været en mærkbar opgang i forbrug og investering. Ved årets midte lå detailomsætningen en halv snes procent højere end året før, og det igangværende nybyggeri var næsten 25 pct. større. Den private opsparing synes også at vise en stigende tendens.

Den høje indenlandske efterspørgsel har også sat sit præg på udviklingen i importen. Den tendens, der en overgang var til stigende råvarepriser, standsede i løbet af foråret, og bytteforholdet i udenrigshandelen har derefter været ret stabilt, men trues nu af prisnedgangen for landbrugets eksportvarer.

Den samlede valutaindtjening er kun øget svagt, og der har til trods for en ret betydelig lånoptagelse i udlandet til finansiering af erhvervsinvesteringer i det forløbne år været en mindre tilbagegang i den samlede valutastilling.

Stigningen i pengeindkomsterne har gennemgående været stærkere end i de foregående år, og der er tegn på, at dette er begyndt at præge den indenlandske prisudvikling. Den friere adgang til at indføre udenlandske varer har dog på mange områder virket dæmpende på prisstigningerne.

I det forløbne år er der sket en ikke uvæsentlig stigning i renten. Dette er sket samtidig med en svækkelse af den statsfinansielle stilling. For at undgå, at den

høje rente i det lange løb bliver til skade for investeringerne, er det regeringens hensigt efterhånden at mildne pengepolitikens begrænsende virksomhed.

De ydre vilkår for den danske økonomi tegner sig som helhed gunstigt, selvom dog afsætningsvanskelighederne for landbrugets hovedeksportvarer må give anledning til bekymring.

Den amerikanske økonomi er igen kommet ind i en periode af hurtig fremgang, og i alle vesteuropæiske lande synes højkonjunktoren at kunne fortsætte. Der har endnu ikke vist sig tegn på knaphed på råvarer og deraf følgende prisstigninger. En yderligere skærpelse af den internationale politiske situation vil dog kunne udløse økonomiske virkninger, som kan indebære en alvorlig belastning for den danske økonomi.

Det er under alle omstændigheder en hovedopgave for dansk erhvervspolitik at forberede erhvervenes deltagelse i det store europæiske marked, som vil fremkomme, hvis forhandlingerne om Englands og Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab føres frem til et positivt resultat. Der vil under disse omstændigheder være stærkt behov for initiativ og smidighed til imødegåelse af den konkurrence, som dele af den danske industri vil komme ud for. Regeringen opfordrer erhvervenes organisationer såvel som de enkelte virksomheder til et aktivt samarbejde om at overvinde de vanskeligheder, vi her kan blive stillet over for. Regeringen vil på alle de områder, der berører erhvervsudviklingen, stille mod at lette omstillingen til de nye vilkår og skabe gode almene forudsætninger for økonomisk fremgang.

Den stærke vækst i langt den største del af eksporten gør det nødvendigt at foreslå en forhøjelse af grænsen for statens samlede garantiforpligtelse for ydede eksportgarantier. Der vil blive fremsat forslag om uændret forlængelse af valutaloven, der også i årene fremover vil kunne danne en ramme for den fortsatte afvikling af den resterende importregulering.

For at fremme stabiliteten i dansk økonomi er det regeringens hensigt at fremsætte lovforslag om oprettelse af et uafhængigt organ for samfundsøkonomi, der både skal følge den løbende økonomiske udvikling og gøre de problemer, der knytter sig til den økonomiske fordeling og produktionens vækst på længere sigt, til genstand for forskning og vurdering. Denne vurdering vil ved periodiske møder blive drøftet mellem repræsentanter for staten, nationalbanken, den økonomiske sagkundskab samt erhvervenes og arbejdsmarkedets hovedorganisationer, så at et alsidigt skøn over situationen med mellemrum kan forelægges regeringen og offentligheden.

Regeringen vil overveje mulighederne for en styrkelse af den private opsparing og herunder, om opsparing til eget hus eller bolig kan begunstiges.

Arbejdet med en reform af indkomstbeskatningen til staten vil blive videreført, navnlig med henblik på forenklede beskatningsregler for personer. Det tilstræbes yderligere at hæve grænsen for skattepligtens indtræden og efterhånden at føre proportionalskatten op på et højere indtægtstrin.

Disse ændringer vil også være af betydning ved afgørelsen af, hvorvidt overgang til opkrævning af skatten, samtidig med at indtægten tjenes, skal gennemføres.

De tekniske og administrative undersøgelser i forbindelse med en sådan opkrævning af skatten er fortsat.

Forenklingen af den beregnede indkomst af bolig i egen ejendom vil blive foreslået gennemført på en sådan måde, at der ikke derved lægges større samlede byrder på enfamilieshuse.

I fortsættelse af den gennemførte forenkling af aktieselskabs skatten vil man tilstræbe en reform af beskatningen af kooperative virksomheder.

Man vil overveje en ændring af satserne for arveafgiften, hvorved afgiften af mindre arvelodder lettes og afgiften af større arvelodder til fjernere slægtninge forhøjes.

I forbindelse med markedsplanerne påregnes fremsat et lovforslag om visse ændringer i toltariffen, særlig i de dele, der ikke omfattedes af revisionen i 1960.

Da statsbanernes og post- og telegrafvæsenets driftsregnskab som følge af lønforhøjelserne i indeværende finansår forventes at vise en forværring af driftsbalancen, er det hensigten at fremsætte forslag om forhøjelse af visse takster.

Alle erhverv har deltaget i produktionsstigningen, men vilkårene har udviklet sig uensartet. Til trods for den relativt gode høst i fjor og fortsat stigning i flæskeproduktionen har landbruget således vanskeligt ved at fastholde sit indtægtsniveau. På det italienske marked har der været alvorlige afsætningsvanskeligheder for kalvekød, og også kødeksporten til Vesttyskland har været i tilbagegang. På det engelske marked har det store udbud af flæsk og smør medført faldende priser. Landbrugets samlede eksportsalg har derfor været noget mindre i år end i 1960. Til trods for de tidligere gennemførte ordninger for salg til hjemmemarkedet af mejeriprodukter og korn er de selvstændige landbrugeres indkomster ikke fulgt med i den almindelige indkomststigning, hvorfor der i foråret i tilslutning til de nye overenskomster på arbejdsmarkedet blev gennemført ordninger med tilskud til landbruget.

I landbokommissionen overvejer man spørgsmål om revision af den gældende jordlovgivning. Særligt har man opmærksomheden henvendt på de for små landbrugsejendomes forhold, og man overvejer en revision af bestemmelserne om nedlægning og sammenlægning af landbrugsejendomme. Det forventes, at der i løbet af efteråret vil komme en betænkning fra kommissionen om disse problemer, således at der vil kunne fremsættes forslag til ændringer i loven om landbrugsejendomme og eventuelt også i andre love på jordlovgivningens område.

Der vil i lighed med tidligere år blive fremsat forslag til love om udlån til oprettelse og supplerende af husmandsbrug og opførelse af arbejderboliger på landet. Statens udlån til landvinding og grundforbedring vil blive fortsat. Man vil søge gennemført en forøgelse af rammen for udlån til indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

Der vil blive stillet forslag til lov om en kornordning for høståret 1962-63. Der kan endvidere forventes fremsat lovforslag om statens overtagelse af udgifter ved kontrollen med landbrugets eksportvarer.

Da en frivillig rapsordning ikke har kunnet gennemføres, vil der blive fremsat lovforslag om en 2-årig ordning, der tilsigter at skabe lignende vilkår for landbruget, som blev opnået ved den frivillige ordning for høsten i 1959 og 1960.

Fremgangen i industriproduktionen blev midlertidigt standset af forårets arbejdskonflikter, men de senest foreliggende oplysninger peger i retning af en ny opgang. Denne fremgang viser sig såvel for eksporten som for afsætningen til hjemmemarkedet. Industriens investeringer i nye bygninger og maskiner har gennem de senere år vist en betydelig stigning og vil efter alt at dømme fortsat ligge på et meget højt niveau. Man må antage, at produktiviteten i industrien sættes væsentligt i vejret på alle de områder, hvor nye anlæg tages i brug. Regeringen ser det som en vigtig opgave, at der også fremover føres en sådan økonomisk politik, at der sikres den fornødne økonomiske stabilitet og rimelige finansieringsforhold til udbygning af erhvervets anlæg.

Det er et opmuntrende træk i det sidste par års erhvervsudvikling, at den liberalisering af importen af industrivarer, som blev gennemført, og som fra flere sider blev imødeset med en vis bekymring, har fået et gunstigt forløb.

Regeringen vil på forskellige områder stille forslag til produktionsfremmende støtte for dele af industri og håndværk, således at de beløb, der stilles til rådighed til lån og garantier til industri- og håndværksvirksomheder samt til mindre fragtskibe, bliver forhøjet. Der vil blive fremsat forslag til revision af egnsudviklingsloven. Det er herved tanken at udvide rammerne for egnsudviklingsrådets fremtidige virksomhed, idet det er regeringens opfattelse, at rådets arbejde i den forløbne tid har vist sig gavnligt.

Det vil blive nærmere undersøgt, hvorledes omkostningsfordyrende konkurrenceformer indenfor forsikringsbranchen kan modvirkes, samtidig med at der gives forsikringstagerne større mulighed for at sammenligne selskabernes vilkår for typiske kategorier af forsikringer.

Fiskerierhvervet har været i god fremgang, og eksporten af fisk og fiskeriprodukter er stærkt stigende. Fangsten af industrifisk er dog gået noget tilbage.

Regeringen har nedsat en alsidig fiskerikommission, hvis opgave det er at foretage en indgående undersøgelse af fiskeriets forhold for at fastlægge de måder, hvorpå man i de kommende år skal søge fiskeriet fremmet.

Skibsfartens vilkår har fortsat været præget af skarp konkurrence og forholdsvis lave fragtrater. Handelsflådens valutaindtjening har under disse vilkår været svagt vigende. I den seneste tid har der dog vist sig en vis bedring på fragtmarkedet. Moderniseringen af flåden gennem det omfattende nybygningsprogram skulle styrke skibsfartens konkurrencemæssige stilling.

Bestræbelserne for at undgå udlandets diskriminering af dansk søfart vil blive fortsat.

Anlægs- og byggevirksomheden har også i år været stigende. Samtidig med at erhvervsbyggeriet er nået op på et højt niveau, er det lykkedes at sætte det samlede boligbyggeri yderligere i vejret. Der er for tiden ca. 35000 boliger under opførelse, hvilket er godt 15 pct. mere end i fjor, og der er i år udsigt til færdiggørelse af omkring 30000 nye boliger. Det ligger regeringen stærkt på sinde at søge boligmangelen afhjulpet gennem en forøgelse af boligproduktionen, herunder navnlig byggeriet for mindrebemidlede. Bestræbelserne for at rationalisere og billiggøre boligbyggeriet er fortsat gennem fastlæggelsen af en flerårig plan for statsstøtte til boligbyggeri. Ud fra samme synspunkter vil interessen for opførelse af typehuse blive søgt fremmet.

Regeringen overvejer, om der bør træffes forholdsregler med henblik på en løsning af husleje problemerne, således at lejen i den ældre og nyere boligmasse kommer til at stå i passende forhold til boligens værdi. Reglerne for modernisering af udlejningsejendomme vil blive taget op til overvejelse.

Da det ekstraordinært høje renteniveau gennem de seneste måneder har virket forhøjende på lejeniveauet i nybyggeriet, agter regeringen snarest at fremsætte lovforslag om visse forøgelser af m²-tilskuddet for mindrebemidlede.

Regeringen er opmærksom på, at de stærkt stigende priser på grunde til boligbyggeri virker fordyrende på huslejen i nybyggeriet. Som led i arbejdet med at fremskaffe byggegrunde til rimelige priser vil man dels fremskynde

inddragningen af arealer under inderzone i byudviklingsområderne og søge at få disses byggemodning fremskyndet, og der må skabes større muligheder for kommunernes adgang til at skaffe jord til byggegrunde.

Loven om erhvervsvejledning føres nu ud i livet i nært samarbejde mellem myndighederne, skolerne og arbejdsmarkedets parter. Erhvervsvejledningen vil få store opgaver at løse, ikke alene i forhold til de unge, der står foran at skulle vælge uddannelse eller erhverv, men også med at lette de voksne arbejders tilpasning til ændrede vilkår.

Udbygningen og koordineringen af de forskellige erhvervsuddannelser vil blive fortsat. Der gennemføres nu en administrativ samling under undervisningsministeriet af en lang række betydningsfulde uddannelsesområder med henblik på at sikre enheden i hele det danske uddannelsessystem, som står over for meget omfattende opgaver i de kommende år.

I forbindelse med den overførsel til undervisningsministeriet, der finder sted, må den frivillige undervisning i 8. og 9. klasse udbygges over et 10. skoleår med henblik på at fremme en sammenhæng mellem uddannelserne på disse trin og efterfølgende uddannelser.

Efter at folkeskolelovens bestemmelser om 8. klasser og realafdelinger er trådt i kraft, er der oprettet et stort antal realafdelinger ud over landet. I 8. og 9. klasserne er antallet af elever ligeledes vokset stærkt i de seneste år.

Udvalget til undersøgelse af læreruddannelsen, som har arbejdet siden nytår, vil fortsætte drøftelserne med henblik på en eventuel ændring af læreruddannelsen som følge af de stedfundne ændringer inden for skolelovgivningen.

Der vil af al evne blive sat ind på at klare de vanskeligheder, der opstår på grund af mangelen på lærere. Der vil i den nærmeste fremtid blive fremlagt et samlet skøn over behovet for lærerkræfter på de forskellige uddannelses områder i de kommende 20 år, og samtidig vil – ligeledes på basis af en vurdering af elevtilgangen – foreligge skøn over det fremtidige byggebehov for samtlige uddannelsestrin fra folkeskolen til universiteterne.

Regeringen agter at oprette et særligt uddannelsesråd, som skal rådgive undervisningsministeren med hensyn til fastlæggelse af hovedretningslinjerne for uddannelsesvæsenets udbygning, og som kan være med til at sikre den fornødne kontakt mellem erhvervene, de lokale skolemyndigheder, skolerne og lærerne samt staten.

Til afhjælpning af pladsmangelen på det kgl. bibliotek foreligger detailprojekt, og der vil i det kommende folketingsår blive fremsat forslag om disse planers gennemførelse. Der foreligger også planer om afhjælpning af pladsmangelen på statens museum for kunst, musikkonservatoriet, akademiet for de skønne kunster og det kgl. teater.

Teaterkommissionens betænkning om teatrenes forhold uden for det kgl. teater

vil blive nøje overvejet med henblik på en ophjælpning og støtte af teatrets kunst i Danmark.

Der vil blive fremsat lovforslag om en forøgelse af de midler, der er til rådighed for statens almindelige videnskabsfond for derved yderligere at styrke fondets centrale stilling i forhold til dansk forskning, og om revision af loven om statens kunstfond og Eckersberg-Thorvaldsenfondet.

Ved revisionen af naturfredningsloven i foråret foreslog lovudvalget nedsættelse af en kommission til drøftelse af fredningslovgivningens problemer. Denne kommission vil snarest blive nedsat.

Regeringen har i foråret igangsat et systematisk arbejde med en landsplanlægning, i første omgang for at udvikle retningslinjer for det offentliges anlægspolitik og koordinere de forskellige styrelses dispositioner.

En af de centrale opgaver for landsplanlægningen er afstemningen af udbygningsplanerne på trafik- og transportområdet med de tendenser, der gør sig gældende med hensyn til befolkningens og erhvervenes lokalisering.

Udarbejdelsen af en samlet oversigt over de store anlægsopgaver, som foreligger på trafikområdet i de kommende 20 år, er nu afsluttet og vil snarest blive offentliggjort. Det trafikøkonomiske udvalg, som har udarbejdet oversigten,

anser det for påkrævet at forøge det offentliges samlede udgifter til trafikformål ud fra en vurdering af den betydning, et effektivt transportsystem har for hele erhvervsudviklingen, og af hensyn til færdselssikkerheden.

Udvalget peger navnlig på nødvendigheden af en væsentligt øget indsats for at forbedre trafikforholdene i det storkøbenhavnske område. Det indstiller endvidere, at der hurtigt træffes principiel beslutning vedrørende anlæg af en bro over Store-Bælt, da man efter udvalgets opfattelse bør sigte imod, at Store-Bæltsbroen kan tages i brug inden 1975. På samme tidspunkt bør ligeledes udbygningen af det centrale net af motorveje fra København til Esbjerg og op gennem Jylland være afsluttet, og statsbanernes program for modernisering af stambanerne bør være gennemført, således at både vej- og banetrafikken kan drage fuld nytte af broen.

Regeringen vil i overensstemmelse hermed snarest fremsætte forslag til lov om en ny Lille-Bæltsbro og om iværksættelse af de nødvendige forarbejder vedrørende en bro over Store-Bælt.

Da Store-Bæltsbroen af tekniske grunde tidligst vil kunne være færdigbygget i begyndelsen af 70'erne, er det nødvendigt fortsat at bygge færger. En ny todæksfærge vil blive indsat i foråret 1962, og anlæg af nye bilfærgelejer i Halsskov og Knudshoved er påbegyndt. Det overvejes at søge bevilling til anskaffelse af den første tredæksfærge, som vil betyde en væsentlig forøgelse af overfartskapaciteten.

Stigningen i landevejstrafikken har også nødvendiggjort en revision af

lovgivningen om kørsel med rutebiler og lastbiler, hvorfor der kan ventes fremsat forslag til nye love på dette område.

Også på andre områder står det offentlige over for store bygge- og anlægsopgaver. Det gælder således forsyningen med elkraft og vand, ligesom der venter tilsvarende opgaver inden for sundhedsvæsen og undervisningsvæsen. Der foreligger også mange ønsker om opførelse af nye kirker.

Der er i dag betydelige problemer med at fremskaffe den fornødne arbejdskraft til gennemførelse af alle disse opgaver, og regeringen har fundet det nødvendigt på en række områder at udskyde igangsættelsen af arbejder, der ikke er stærkt påtrængende, ligesom det har været nødvendigt at opretholde reguleringen af boligbyggeriet i de større byområder. Bestræbelserne for at henlægge offentlige anlægsarbejder til vintertiden ligger på linje hermed og vil blive fortsat. Der må påregnes gennemført standsning af de offentligt støttede anlægsarbejder i sommeren 1962. I de forholdsvis få egne, hvor der endnu forekommer arbejdsløshed, vil der dog være et begrænset behov for sådanne beskæftigelsesarbejder.

Skønt der i de senere år er gennemført et betydeligt lovgivningsarbejde på det socialpolitiske område, vil det også i det kommende år være ønskeligt at fortsætte reformlovgivningen. Der vil blive fremsat forslag til ændring af lovgivningen om invalide- og folkepension samt enkepension. Derved vil det midlertidige tillæg til disse pensioner, der blev gennemført i folketingsåret 1960-61, blive afløst af en ordning, der varigt forbedrer pensionisternes forhold, og det grundlag, efter hvilket disse pensioner reguleres efter pristallet, vil blive ændret.

Den arbejdsretlige lovgivning vil blive taget op til revision med henblik på en yderligere styrkelse af forligsinstitutionen, herunder dens mulighed for at udsætte arbejdsstandsninger, og på oplysning om mæglingsforslags indhold, afstemningsreglerne, sikring af hemmelig afstemning samt adgang for sømænd i udenrigsfart til at afgive stemme.

Regeringen har nedsat to udvalg med den opgave at overveje mulighederne for at sikre uhindret forbindelse med Grønland og Bornholm under arbejdskonflikter.

Det er under overvejelse at fremsætte forslag om ændring af lov om adgang til præsteembeder i folkekirken, hvorved der skulle åbnes mulighed for at give en noget videre

kreds end hidtil adgang til under nærmere fastsatte betingelser at opnå præsteembede i folkekirken.

Regeringen har nedsat et udvalg til undersøgelse af behovet for oplysning, etisk vejledning og rådgivning på det seksuelle område.

På grundlag af en for nylig afgiven betænkning vil regeringen fremsætte forslag

til lovgivning, der nærmere regulerer adgangen til at drive atomanlæg, og som fastlægger de erstatningsretlige og forsikringsretlige problemer, der knytter sig hertil.

I tilslutning til arvelovsudvalgets betænkning vil der blive fremsat forslag til en ny arvelov.

Det danske samfund står i de kommende år over for meget betydelige omstillingsproblemer, som vil stille store krav til både erhvervene og myndighederne. Det vil være af betydning for løsningen af disse problemer, at den offentlige forvaltning er hurtig og effektiv, og det vil tillige være en fordel for alle borgere, som henvender sig til myndighederne.

En gennemgang af hele centraladministrationen med henblik på at sikre størst mulig effektivitet foretages for tiden i et særligt udvalg under statsministeriet. Udvalget har foreløbig koncentreret sig om undervisningsadministrationen og har anbefalet den nu gennemførte sammenlægning af en række uddannelsesområder under undervisningsministeriet og oprettelsen af et ministerium for kulturelle anliggender. Udvalgets overvejelser tager endvidere sigte på at nå en hensigtsmæssig fordeling af arbejdsopgaverne mellem de forskellige styrelser og på at opnå en reduktion af det store arbejdsstof, som efterhånden er samlet i ministeriernes departementer. En del afgørelser vil kunne henlægges til de lokale myndigheder, en del kan formentlig skilles ud til direktorater og tilsyn med mere selvstændige beføjelser end hidtil.

Også den kommunale forvaltning gennemgås for tiden i den af regeringen

nedsatte kommunallovskommission. Allerede på indeværende tidspunkt – hvor kommissionen endnu ikke har afsluttet sit arbejde – kan der spores en tydelig interesse for en sammenlægning af kommuner til større og mere bæredygtige enheder. Regeringen vil støtte de igangværende bestræbelser for at bringe inddelingen mere i harmoni med de vilkår, som kommunerne i dag arbejder under.

Overvejelserne om forholdet mellem de store centralkommuner og de omkringliggende forstæder – særlig i hovedstadsområdet – vil blive fremskyndet. Der finder også forhandlinger sted om mulighederne for ændringer i den nuværende sogne- og pastoratinddeling.

Folketinget vil således blive stillet over for løsningen af store opgaver, der vil få afgørende betydning for udviklingen i vort land i de kommende år. Forudsætningerne for en rolig overvejelse og drøftelse af de bedste fremgangsmåder er fred i verden, en stærk hjemlig økonomi og gode samarbejdsforhold her i tinget.

Regeringen vil søge dette samarbejde fremmet og styrket til gavn for vort land og dets befolkning, og jeg foreslår, at vi indleder vort arbejde i det nye folketingsår med at udbringe et leve for vort fædreland, Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1961>